

7.7.2011

TUKIPÄÄTÖKSEN MUKAISTEN KUSTANNUSTEN JA TUOTTOJEN KÄSITTELY

1 TARKOITUS JA SISÄLTÖ

Laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain (1186/2009) mukaisissa rakennettavien viestintäverkkojen tuki- ja mak-satushakemuksissa tulee laatia selvitys hankkeesta aiheutuvista tukikel-poisista kustannuksista. Tällä muistiolla pyritään helpottamaan hakemus-ten laadintaa kustannuksia ilmoitettaessa. Muistiossa kuvataan hakemuk-sissa käytettäviä kustannuslajeja, hankkeen kustannuksista vaadittava raportointitarkkuus sekä riittävien tietojen tallentaminen mahdollista val-tiontuen tarkastusta varten.

2 HYVÄKSYTTÄVÄT KUSTANNUKSET JA SEURANTAA EDELLYTTÄVÄT TUOTOT

2.1. Yleisperiaatteet

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeen tukihakemuksen vireilletulon jälkeen syntyneet, tuenhakijan kirjanpidossa olevat, maksetut ja arvoni-säverottomat hankkeesta aiheutuneet menot hankkeen tukikelpoisten osien osalta. Tukikelpoiset kustannukset määritellään tukikelpoisten ver-kon osien perusteella. Viestintävirasto päättää tukikelpoisista verkon osis-ta ja tuen enimmäismäärästä tukipäätöksessään tuen hakijalta saadun selvityksen perusteella.

Pääsääntöisesti kaikki tukikelpoiset kustannukset ilmoitetaan arvonlisäve-rottomina. Kustannukset voidaan poikkeuksellisesti hyväksyä tukikelpoi-sina arvonlisäveroineen, jos tuenhakija ei ole arvonlisäverovelvollinen tai jos kustannukset liittyvät sellaiseen toimintaan, joka ei ole arvonlisäverol-lista ja maksettava arvonlisävero jää tuenhakijan lopulliseksi kustannuk-seksi.

Hyväksyttävät kustannukset ovat hankkeen rakennusaikana syntyneitä kustannuksia kuitenkin siten, että esimerkiksi rakennusvalvontatoimeen, verkon suunnitteluun ja dokumentointiin liittyvät kustannukset ovat myös tukikelpoisia kustannuksia.

Projektin kustannuksia tulee seurata erillään tuensaajan muusta kirjanpi-dosta. Projektikirjanpidon toteuttamistavasta on laadittava kuvaus, josta ilmenee pääkirjanpidon ja projektikirjanpidon välinen yhteys sekä projek-tikirjanpidon laatimistapa.

Projektikirjanpito on toteutettava niin, että tuettavan hankkeen kirjanpito ja kustannukset on voitava vaikeudetta tunnistaa ja erottaa muusta kir-janpidosta. Kaikki hankkeen kirjanpidolliset toimenpiteet on todennettava niin, että niiden liittyminen hankkeeseen on selvää.

Kustannusten tulee perustua niitä vastaavien menojen maksutapahtuma-kirjauksiin. Tämä ei kuitenkaan koske menoja, joilla ei ole kassavirtavai-kutusta tai hankkeelle laskennallisesti kohdistettavia menoja. Tällaisia menoja voivat olla esimerkiksi hankkeessa käytettyjen laitteiden poistot ja vuokrattujen laitteiden leasing-kustannukset. Näiden kustannuslajien kohdalla tuenhakijan tulee johtaa poistojen osalta käyttöomaisuuskirjan-pidosta ja vuokralaitekustannuksien osalta kirjanpidon menokirjauksista hankkeelle osoitettavissa oleva kustannusten osuus. Hankkeelle tällä ta-

7.7.2011

voin laskennallisesti kohdennettujen kustannusten osalta tulee tuenhakijan kustannuslaskennasta ilmetä suoritettu kustannusten kohdentaminen hanketta koskien.

Tuenhakijan tulee pyydettyäessä toimittaa hankkeen kustannusten valvomisen edellyttämät tiedot, kuten esimerkiksi tositekopiot, laskuerittelyt ja alihankintana ostettujen palvelujen valintaperusteet. Jos alihankkija lähettää ennen laskutusta tiedon tulevan laskun erittelytiedoista, nämä tiedot säilytetään ko. tositteen liitteenä projektikirjanpidon tositeaineistossa.

Viestintävirastolla on oikeus jättää hyväksymättä tuenhakijan esittämiä kustannuksia, jos on todennäköistä, että ne eivät liity hankkeeseen.

Valtiontuen käsittely tuensaajan kirjanpidossa

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa suunnitelman mukaisista poistoista (16.10.2007) on annettu ohje kirjanpitovelvollisille saadun investointiavustuksen käsittelystä. Ohjeessa todetaan, että vakiintuneen kirjanpitoikäntäntöön mukaan pysyvien vastaavien hyödykkeen hankintaan saatu investointiavustus kirjataan hankintamenon vähennykseksi. Tällöin poistolaskennassa poistopohjana pidetään saadulla avustuksella vähennettyä hankintamenon määrää. Taseen vastaavia koskeissa liitetiedoissa ilmoitetaan kyseisen pysyvien vastaavien hyödykkeen koko hankintameno ja siitä investointiavustuksella katettu määrä.

IAS 20:n mukaan pysyvien vastaavien hankintaan saatua investointiavustusta voidaan käsitellä myös vaihtoehtoisella tavalla. Hyödykkeen hankkimista varten saatu investointiavustus voidaan merkitä taseessa siirtovelkoihin ja kirjata tuloslaskelmaan tuotoiksi systemaattisesti kyseisen hyödykkeen vaikutusaikana. Suunnitelmapoistojen perustana on tällöin hyödykkeen koko hankintameno. Tuotot esitetään tuloslaskelmassa erässä "Liiketoiminnan muut tuotot". Kirjanpitolautakunnan näkemyksen mukaan myös tämä IAS 20:ssä tarkoitettu vaihtoehtoinen menettelytapa on hyvän kirjanpitotavan mukainen. Valittua menetelmää tulee soveltaa johdonmukaisesti kaikkiin saatuihin investointiavustuksiin ja sovellettava menetelmä on ilmoitettava tilinpäätöksen liitetietona.

2.2. Hyväksyttävät kustannuslajit

Viestintävirasto voi hyväksyä hankkeen tukikelpoisiksi kustannuksiksi henkilökustannuksia ja muita hankkeen toteuttamisesta aiheutuvia välittömiä kustannuksia.

Projektikirjanpidossa seurattavia kustannuslajeja ovat: laite- ja tarvikekustannukset¹, henkilökustannukset² ja muut kustannukset. Muihin kustannuksiin voi kuulua esimerkiksi matkakustannuksia sekä pääasiassa hankkeen käytössä olevien laitteiden tietokoneohjelmistojen hankintakustannuksia.

¹ Laite- ja kaapelihankinnat sekä laitepoistot ja -vuokrat kirjataan projektikirjanpitoon siten, että ostot, poistot ja laitevuokrat on eritelty omiksi ryhmikseen.

² Palkkakustannuksia ja henkilösivukustannuksia seurataan projektikirjanpidossa omina ryhminä.

7.7.2011

Alihankinta

Tukea saavan tahon ulkopuolelta ostettavat palvelut voidaan hyväksyä laskutuksen mukaisina tietyin edellytyksin. Alihankinnan kustannuksia seurataan sekä henkilökustannuksien että laite- ja tarvikkeekustannusten kustannuslajeissa.

Ostot konserni- ja intressiyhtiöiltä³ hyväksytään ilman katetta. Myyjäyri-tyksen tulee tehdä kustannuksistaan tilitys erikseen. Kustannukset hyväksytään samoin perustein ja selvityksin kuin tuensaajan kustannukset. Myyjän tulee järjestää hankkeen kirjanpito ja työajanseuranta näissä ehdoissa kuvatulla tavalla. Myyjäyri-tyksen tilityksen allekirjoittaa henkilö, jolla on virallinen nimenkirjoitusoikeus.

Alihankintana ostetut palvelut muilta kuin konserni- tai intressiyhtiöiltä hyväksytään laskutuksen mukaisina tietyin edellytyksin. Alihankintana ostetuista palveluista tulee esittää laskuerittely, josta ilmenee yksilöidysti työn osuus laskutussummasta työtunteineen sekä listaus tilatussa palvelussa käytetyistä tarvikkeista kappale- ja kaapelimetrimäärineen. Tuensaajan tulee huolehtia, että alihankintana ostetun palvelun tarjoaja sitoutuu toimittamaan yllämainitulla tavalla eritellyn laskun.

2.2.1. Laitteet, kaapelit sekä muut käyttöomaisuuteen liittyvät kustannukset

Verkon laite- ja kaapelihankinnat

Hankkeessa rakennettavaan verkkoon asennettavat kaapelit, putket ja laitteet kirjataan projektikirjanpitoon täysimääräisesti kuluksi siltä osin kun kulut kohdistuvat rakennettavan verkon tukikelpoiseen osaan. Hankkeen toteutuneiden tukikelpoisten verkon osien kustannusten tulee ilmetä projektikirjanpidosta. Kun pääasiassa hankkeen käytössä olevien laitteiden sekä tietokoneohjelmistojen ja muiden käyttöoikeuksien tekninen tai taloudellinen käyttöikä on alle kolme vuotta, hankintahinnan hankkeelle kuuluva osuus voidaan hyväksyä laiteostona. Muutoin hankinta voidaan hyväksyä hankkeen kustannukseksi poistona.

Henkilökohtaisten tietokoneiden, matkapuhelinten tms. yleisten työskentelyvälineiden hankintamenoja ei voida sisällyttää hankkeen välittömiin laitekustannuksiin.

Laitespoistot ja -vuokrat

Poistot voidaan hyväksyä suunnitelman mukaisina kirjanpidossa olevina poistoina edellyttäen, että omaisuuden hankintaan ei ole saatu kansallisia eikä Euroopan yhteisön avustuksia. Pääasiassa hankkeen käytössä olevien koneiden ja laitteiden poisto- tai vuokrauskustannukset voidaan hyväksyä niiltä osin kun laitteita käytetään rakentamisvaiheessa hankkeessa. Hankkeen valmistumisen jälkeiset vuokratkustannukset esimerkiksi laitepaikkoja tai kiinteitä yhteyksiä koskien eivät ole tukikelpoisia kustannuksia.

Käyttöomaisuuden hankintaa vastaavasta vuokraamisesta aiheutuvina menoina voidaan hyväksyä enintään kyseisen hankinnan ostohintaa vastaavat vuokramenot hankkeen kestoajalta. Muut vuokraamiseen liittyvät menot (hallinto-, rahoitus-, vakuutus-, korjaus- ja muut vastaavat me-

³ Intressiyhtiönä pidetään konserniin kuulumatonta yhtiötä, jonka osakepääomasta vähintään 20 % on välittömästi tai välillisesti tuensaajan omistuksessa tai hallinnassa tai jolla on tukea hakevaan yritykseen muu intressiyhteys.

7.7.2011

not) eivät ole tukikelpoisia. Jos edellä mainittuja eriä ei pystytä erittelemään, hankkeen tukikelpoisiksi kustannuksiksi voidaan hyväksyä enintään 50 prosenttia koko vuokrasopimuksen aiheuttamista hankkeelle kuuluvista menoista.

2.2.2. Henkilökustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeen toteuttamiseen osallistuneiden henkilöiden tehollisen työajan (enintään 11 kk/vuosi/henkilö) ennakonpidätyksenalaiset rahapalkat. Yritys saa tilittää henkilön kokonaispalkasta ainoastaan hankkeelle kohdistuvan työajan palkan. Palkansaajan kokonaistyöajasta on pyydettäessä esitettävä selvitys.

Tilitettävien palkkojen tulee perustua tuntitasoiseen työajanseurantaan, jossa tunnit tulee kirjata vähintään viikoittain päiväkohtaisesti. Työajanseurantaan liittyvä aineisto on säilytettävä 10 vuoden ajan tuen viimeisen erän maksamisesta lukien. Työajanseurannasta on laadittava kuvaus, josta ilmenee työajanseurannan toteutustapa tuettavan hankkeen osalta.

Hankkeelle tilitettävät palkat

Tukihakemusta varten tilitettävät palkat eivät saa olennaisesti poiketa siitä tasosta, mitä työntekijöille maksettaisiin vastaavantasoisesta työstä muualla. Tilitettävien palkkojen on lisäksi vastattava yrityksen muusta vastaavantasoisesta työstä hankkeen aikana maksamaa korvausta. Tuenhakijan on ilmoitettava Viestintävirastolle, jos tilitettäviin palkkoihin sisältyy muita palkanmaksutapaan liittyviä poikkeuksellisia eriä. Jos työstä maksettu korvaus on työkorvausta eikä palkkaa, se tilitetään erikseen omana ryhmänään henkilökustannusten alla alihankintaa koskevan kapaleen mukaisesti (kohta 2.2.).

Yrityksen johdon ja hallinnon palkat ovat yleiskustannuksia. Näiden henkilöiden palkkoja voidaan harkinnan mukaan poikkeuksellisesti hyväksyä suorina kustannuksina, mikäli tehty työ kohdistuu suoraan tukihakkeelle. Pyydettäessä myös yrityksen johtoon ja hallintoon kuuluvan henkilön kokonaistyöajasta on esitettävä selvitys.

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole sellaiset palkat, joihin yritys saa työvoimaviranomaisen maksamaa palkkatukea.

Henkilösivukustannukset

Henkilösivukustannuksia ovat välilliset palkat (mm. loma-ajan ja sairausajan palkka, lomaraha), sosiaaliturvan kustannukset ja muut työvoimakustannukset (mm. luontoisedut, työ- ja suojavaatteet). Henkilösivukustannusten arvioksi tukihakemuksessa voidaan hyväksyä 50 % hankkeelle arvioituista tukikelpoisista palkoista. Maksatushakemuksessa tulee kuitenkin ilmoittaa toteutuneet henkilösivukustannukset projektikirjanpidon mukaisesti.

Viestintävirastolla on oikeus puuttua hyväksyttävien henkilösivukustannusten määrään poikkeuksellisten työsuhteiden yhteydessä, koska näistä palkoista ei makseta samoja henkilösivukustannuseriä kuin tavanomaisissa työsuhteissa. Poikkeuksellisia työsuhteita ovat mm. omistajayrittäjyys (yritystä yksin tai yhdessä perheenjäsenten kanssa yli 50 prosentin osuudella omistava henkilö) ja ulkomailta Suomeen tulevien henkilöiden työsuhde. Jos tällaisia palkkoja tilitetään hankkeelle, tuensaajan on ilmoitettava niistä erikseen.

7.7.2011

2.2.3. Muut kustannukset

Matkakustannukset voidaan hyväksyä verovapaista matkakustannusten korvauksista kyseisenä vuonna annetun Verohallinnon päätöksen mukaisesti.

2.3. Hankkeen tulot

Hankkeen rakennusvaiheessa voi tuensaajalle syntyä myös tuloja. Tuloja voi muodostua esim. yhteisrakentamisesta, kun samaan kaivantoon laiteetaan toisen yrityksen kaapeli ja kaivamiskustannukset tulee tällöin jaetua toisen tahon kanssa. Mahdollisia tuloja on seurattava osana projekti-kirjanpitoa. Näihin tuloihin ei kuitenkaan sisällytetä rakennusaikana loppuasiakasliittymien myynnistä saatuja tuloja. Loppuasiakasliittymämyynnistä syntyneet rakennusaikaiset tulot huomioidaan aikanaan ylituottoa valvottaessa.

3 HANKKEEN KUSTANNUSTEN RAPORTOINTI

Yrityksen tulee järjestää kustannusten seuranta ja pitää tukihankkeelle tehdystä työstä työaikakirjanpitoa. Yrityksen kirjanpitoon tai kustannuslaskentaan on avattava tili, laskentakohde, hankkeen numero tai muu laskentatunniste, jolla tukipäätöksen tarkoittamasta hankkeesta aiheutuvat kustannukset ovat yksilöitävissä ja kustannusten yhteys kirjanpitoon on helposti todennettavissa. Hankkeeseen käytetyn työajan tuntiseuranta on järjestettävä kohdan 2.2.2. mukaisesti. Tukea hakeva yritys sitoutuu järjestämään hankkeen kustannuseurannan ylläkuvatulla tavalla.

Hankkeen tukikelpoisista kustannuksista raportoidaan tuen maksatusta haettaessa siten, että raportissa tulee ilmoittaa sekä tilityskauden⁴ kustannukset että kumulatiiviset kustannukset hankkeen kestoajan alusta kustannuslajeittain eriteltyinä. Toteutuneet kustannukset raportoidaan täysimääräisinä. Lopputilityksen hyväksymisen jälkeen hankkeelle ei voida esittää enää lisää kustannuksia.

Tuenhakijayritystä edustavan ja nimenkirjoitusoikeuden omaavan henkilön tulee allekirjoituksellaan vahvistaa, että annetuissa raporteissa sekä tuki- ja maksatushakemuksissa esitetyt hankekustannukset ovat tukihankkeesta aiheutuneita ja maksettuja sekä kohdennettu tässä annetun muistion mukaisesti.

4 TIETOJEN SÄILYTTÄMINEN

Viestintävirastolla on oikeus tarkastaa tuensaajan kirjanpito ja tukihankkeen kustannuslaskenta tai valtuuttaa toinen viranomainen tai ulkopuolinen hyväksytty tilintarkastaja tekemään tarkastuksen. Tarkastusoikeus on voimassa 10 vuoden ajan tuen viimeisen erän maksamisesta lukien.

Tukihankkeen asiakirjat ja muu hankkeen valvonnan ja tarkastuksen kannalta tarpeellinen aineisto on säilytettävä vähintään yhtä kauan. Yrityksen on korvauksetta annettava tarkastuksen tekijälle tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot ja muutoinkin avustettava tarkastuksessa. Tarkastuksen tekijällä on oikeus ottaa tarkastuksen kohteena oleva aineisto haltuunsa, jos tarkastaminen sitä edellyttää. Aineiston hal-

⁴ Tilityskauden kustannukset ja kumulatiiviset kustannukset ilmoitetaan osamaksatusta saaneissa hankkeissa. Muut tuensaajat raportoivat tukikelpoiset kokonaiskustannukset kertaluonteisesti kustannuslajeittain eriteltyinä.

7.7.2011

tuunotosta on laadittava pöytäkirja, jossa mainitaan haltuunoton tarkoitus ja haltuun otettu aineisto. Aineisto on palautettava viipymättä, kun sitä ei enää tarkastuksessa tarvita.